

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ

Актуальні питання законодавства

23 квітня 2025 року

**Біла Церква
2025**

УДК 001.895:338.43:378-053.6:340.136(063)

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с.-г. наук.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.

Тимощук О.Г., канд. юрид. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні питання законодавства: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 23 квітня 2025 р. Білоцерківський НАУ. – 105 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34>

ЗМІСТ

Безуглов І.Є., Сокиринська О.А. Дотримання прав людини в ісламських країнах.....	3
Богданевич Д.І., Мельник В.О. Особливості правового статусу сільськогосподарських товаровиробників.....	5
Гудзікевич Л.І., Макарчук В.В. Правовий статус біженця у Польщі.....	7
Гудзікевич Л.І., Настіна О.І. Правовий статус юридичної клініки як структурного підрозділу закладу вищої освіти.....	10
Гулько Я.О., Бровко Н.І. До питання щодо конституційного складу Верховної Ради.....	12
Гулько Я.О., Терещук М.М. Гетьманщина як фундаментальний етап становлення української державності.....	13
Дембішка М.С., Макарчук В.В. Правові аспекти повторного медичного огляду військовозобов'язаних.....	15
Дергалюк В.М., Сімакова С.І. Особливості збирання доказів під час розслідування кримінальних правопорушень.....	17
Довгопол А.М., Макарчук В.В. Особливості надання відстрочки від мобілізації окремим категоріям осіб: батьки-одиначки та догляд за особою.....	18
Ігнатенко І.А., Сімакова С.І. Недопустимість доказів у кримінальному процесі.....	21
Ігнатенко І.А., Сімакова С.І. Окремі випадки маніпуляцій конфліктами.....	23
Ігнатенко І.А., Самойлович А.А. Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення: актуальні питання.....	25
Казміренко Ю.В., Макарчук В.В. Особливості юридичної відповідальності за порушення міграційного законодавства України.....	27
Катаєв Я.Д., Ковальчук І.В. Міжнародні підходи до діджиталізації механізмів фінансового контролю.....	29
Кириченко В.В., Сімакова С.І. Вплив штучного інтелекту на злочинність в Україні.....	30
Кириченко В.В., Сімакова С.І. Окремі аспекти затримання особи в умовах воєнного стану.....	32
Кириченко В.В., Самойлович А.А. Проблеми виконання судових рішень в адміністративних справах.....	34
Кириченко В.В., Ломакіна І.Ю. Проблема гендерної рівності у трудових відносинах.....	35
Когутенко Д.В., Ковальчук І.В. Актуальні проблеми та аналіз законодавства в сфері ветеринарної медицини.....	36
Кондратенко О.Є., Терещук М.М. Юридичні гарантії законності у банківській сфері.....	38
Костенко Л.І., Макарчук В.В. Правові підстави надання відстрочки від призову на військову службу військовозобов'язаним, які мають трьох та більше дітей до 18 років.....	40
Кузьомко Т.Р., Тимчук І.М. Кібермобінг та мова ворожнечі: як протистояти негативним явищам в онлайн-спілкуванні.....	41
Кузьомко Т.Р., Ордіна Л.Л. Регіональні особливості української писанки.....	44
Кульоміна А.М., Макарчук В.В. Вплив воєнних дій на міграційну політику сусідніх з Україною країн.....	46
Кульоміна А.М., Макарчук В.В. Протидія торгівлі людьми та нелегальній міграції в умовах гуманітарних криз.....	48
Левченко М.С., Терещук М.М. Хотинська битва як поворотний момент у становленні української державності.....	50
Мусієць А.А., Ковальчук І.В. Механізм правового регулювання та його елементи в сучасному правозастосуванні.....	51
Мякушак Б.В., Макарчук В.В. Деякі правові аспекти трудової міграції.....	53
Нечепоренко А.О., Макарчук В.В. Смертна кара як вид покарання за злочини.....	54
Нечепоренко Д.Р., Макарчук В.В. Фіктивний шлюб під час воєнного стану.....	57
Ольшєвська О.С., Макарчук В.В. Ключові напрями реалізації державної політики у сфері національної безпеки та оборони України у 2025 році.....	60
Павленко Є.М., Макарчук В.В. Права дитини у контексті міжнародного міграційного права.....	61
Пархоменко А.Є., Макарчук В.В. Правові підстави оскарження рішення про депортацію іноземців та осіб без громадянства України.....	63

Згідно зі ст. 180 Сімейного кодексу України «Батьки зобов'язані утримувати дитину до досягнення нею повноліття», тобто сам по собі запис у свідоцтві про народження військовозобов'язаного як батька не дає йому права на відстрочку - батько повинен утримувати своїх дітей, якщо не проживає разом із дітьми, має сплачувати аліменти на утримання дітей [3].

Відстрочка від мобілізації надається лише за наявності підтвердження того, що облікований вік наймолодшої дитини ще не досяг вікової межі для призову на військову службу - тобто 18 років. Якщо ж після подання заяви обставини сім'ї змінилися і дитина досягла відповідного віку, батьки повинні повідомити про це ТЦК, щоб не порушити закон.

Щоб підтвердити факт утримання трьох і більше дітей, треба:

- якщо чоловік не проживає зі своєю дитиною (дітьми) – надати документи, які б підтверджували факт утримання такої дитини (дітей): рішення суду про призначення аліментів на утримання дитини (дітей); довідка з виконавчої служби про відсутність заборгованості зі сплати аліментів, про розмір сплати таких аліментів тощо;

- якщо чоловік проживає зі своєю дитиною (дітьми), але розлучений з їхньою матір'ю – надати свідоцтва про народження трьох і більше дітей; рішення суду про розірвання шлюбу та визначення місця проживання дітей з батьком, або рішення суду про розірвання шлюбу та рішення органу опіки та піклування про визначення місця проживання дітей з батьком, або посвідчення батька багатодітної сім'ї;

- якщо це усиновлені діти – надати свідоцтва про народження, рішення суду про всиновлення, свідоцтво про реєстрацію шлюбу. Саме рішення суду про всиновлення дітей підтверджує факт утримання цих дітей [4].

Отже, процес отримання відстрочки на практиці є не складним, ніж передбачено законодавством, якщо фактично військовозобов'язаний утримує дітей та сплачує аліменти. У разі відмови ТЦК від відстрочки проходження військової служби звернутись з позовною заявою до суду щодо оскарження відмови територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 21.10.1993 № 3543-III: станом на 1 січ. 2025 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text> (дата звернення: 26.03.2025).
2. Про затвердження Порядку проведення призову громадян на військову службу під час мобілізації, на особливий період: Постанова Каб. Міністрів України від 16.05.2024 № 560: станом на 4 берез. 2025 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/560-2024-п#Text> (дата звернення: 26.03.2025).
3. Сімейний кодекс України: Кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III: станом на 19 груд. 2024 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (дата звернення: 26.03.2025).
4. Про внесення до деяких постанов Кабінету Міністрів України змін щодо окремих питань ведення військового обліку та призову громадян під час мобілізації: Постанова Каб. Міністрів України від 31.12.2024 № 1558. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1558-2024-п#Text> (дата звернення: 26.03.2025).

УДК: 364.63-028.16:004.773.6

КУЗЬОМКО Т.Р., здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – **ТИМЧУК І.М.**, канд. пед. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

КІБЕРМОБІНГ ТА МОВА ВОРОЖНЕЧІ: ЯК ПРОТИСТОЯТИ НЕГАТИВНИМ ЯВИЩАМ В ОНЛАЙН-СПІЛКУВАННІ

Наукова робота присвячена кібермобінгу як деструктивному явищу в онлайн-комунікації. Розглянуто визначення, форми та наслідки кібермобінгу, а також його зв'язок з мовою ворожнечі як інструментом агресії та пропаганди. Наголошено на необхідності формування етичного онлайн-середовища та підвищення рівня усвідомлення проблеми серед користувачів.

Ключові слова: спілкування, комунікація, мова ворожнечі, булінг, кібербулінг, кібермобінг.

Комунікація, як фундаментальний аспект людської діяльності, еволюціонує з розвитком цифрових технологій, відкриваючи нові форми взаємодії. Однак, попри прогрес, зберігається тенденція до агресивного впливу на індивіда, що проявляється, зокрема, у кібермоббінгу та мові ворожнечі. Ці явища, що набувають актуальності в умовах поширення інтернету та соціальних мереж, не лише порушують етичні норми онлайн-комунікації, але й спричиняють значний негативний вплив на психоемоційний стан особистості.

Сьогодні, соціальні платформи використовуються різними верствами населення, починаючи від політиків, урядовців, журналістів, відомих громадських діячів і закінчуючи звичайними людьми, всі вони мають спільну рису – бажання вільно ділитися своїми думками та переконаннями. Проте, іноді, висловлюючи власну позицію та незгоду, люди вдаються до злісних, «віртуальних нападів», які розпалюють небезпечні стереотипи у суспільстві [1].

Термін «булінг» почав широко вживатися в Україні відносно нещодавно, але вже встиг закріпитися законодавчо. У 2018 році Верховною Радою України був прийнятий закон про протидію булінгу [2].

Одним із найпоширеніших різновидів булінгу є кібербулінг. Отже, якщо булінг – це психологічний терор, цькування, побиття однієї людини іншою, то кібербулінг – це «цькування онлайн», що передбачає жорстокі дії з метою дошкулити, нашкодити, принизити людину з використанням інформаційно-комунікаційних засобів: мобільних телефонів, електронної пошти, соціальних мереж, форумів, блогів, онлайнвідеоігор. [3].

Протягом останнього десятиліття завдяки застосуванню кількісних і якісних методів дослідження кібербулінг став краще зрозумілим, набув чіткіше окреслених визначальних ознак. Більшість дослідників до таких ключових ознак відносять: навмисність, тривалість, повторюваність і владну нерівність викривлених стосунків, коли жертва не може себе легко захистити від кібернападів [4].

Цькування, яке можна отримати через вираження своєї точки зору в інтернеті, називається кібермоббінгом. Кібермоббінг (з англ. „cyberbullying”) – це використання інформаційних і комунікаційних технологій для цільової підтримки, повторюваного і ворожого ставлення особи або групи осіб, які діють з метою завдання шкоди іншим [5, с. 76]. Це психічне насилля з застосуванням нових технологій, передусім інтернету і мобільних телефонів. Частина визначення обмежує застосування цього терміну виключно до насилля серед ровесників, інші не ставлять вікових обмежень, однак, без сумніву, найчастіше цей термін використовується в контексті насилля серед дітей і молоді [6, с. 6]. Варто зазначити, що в Україні з метою запобігання та протидії цьому явищу був створений спеціальний проєкт для шкіл «Школа у безпеці», але відповідних проєктів для дорослих майже немає [3].

Кожна особа, яка зіштовхувалася з кібермоббінгом: жертва, винуватець, а також свідок, потребує реакції з боку дорослих. Батьки, вчителі та педагоги повинні швидко втручатися в ситуації, як тільки з'являється підозра, що дитина стала жертвою або винуватцем кібермоббінгу. Ця проблема вимагає також запланованих профілактичних дій з боку навчального закладу. Сучасний педагог має стати поводитирем у світі медіа, що динамічно розвивається. Зокрема, Я. Морбітзер [9, с. 53-54] вважає, що педагоги повинні ознайомлювати учнів і студентів з відповідними механізмами, які полегшують користування інтернетом. Серед них згадується, зокрема, підвищення рівня свідомості в сфері загроз з боку інформаційних технологій і створення аксіологічних фільтрів.

Науковець Н.І. Божко у своїй праці описує різні форми прояву кібермоббінгу: образи, жорстокі розмови, які часто не відповідають дійсності, крадіжка віртуальної ідентичності, розкриття інтимної інформації, неодноразові погрози через електронні повідомлення, сексуальні домагання за допомогою образливих зображень і повідомлень. Виділяють

характерні риси кібермоббінгу: анонімність (правопорушники користуються псевдонімами), висловлення своїй жертві того, чого не скажуть при розмові віч-на-віч (при цьому не визнають наслідків своїх дій і не відчують співчуття до жертви); охоплення великої аудиторії; тривалий період цькування (в будь-який час доби) [7].

Хочемо зазначити, що кібермоббінг – це суперечка, пастка, в яку потрапляєш непомітно. Та з ситуацією, що зараз відбувається в нас в країні, ці пастки зі сторони ворога все частіше з'являються. До того ж, соціальні мережі стали важливим інструментом пропаганди, яку наш ворог використовує проти українців, застосовуючи мову ворожнечі.

Російсько-українська війна перетворила мову ворожнечі в Україні на загальносуспільне явище, акумулюючи агресію, злість, смуток, ненависть, презирство, фрустрацію мільйонів українців, життя яких докорінно змінилося після початку повномасштабного вторгнення. В європейському науковому дискурсі домінує ідея, що мова ворожнечі – це шкідливий пережиток колоніалізму, який підриває впевненість середньостатистичного громадянина у тому, що він не зіткнеться з насильством, агресією, дискримінацією чи соціальним дистанціюванням у майбутньому [8, с. 939].

На нашу думку, кібермоббінг тісно пов'язаний з мовою ворожнечі, оскільки мова ворожнечі – це інструмент агресії, пропаганди, що сприяє війні, насильству та пропагує дискримінацію нашого народу. Тому, вчиняючи кібермоббінг, мова ворожнечі стає його інструментом.

Висвітлюючи соціальні функції мови ворожнечі, Ніна Горенц акцентує увагу на посиленні внутрішньогрупової згуртованості, збереженні упередженого ставлення до якоїсь із меншин, цементуванні існуючої вертикалі, легітимізації насильства проти іншої групи, намірі слідувати сформованим у часі соціальним нормам і ролям [9, с. 5].

Виділимо способи протистояння мові ворожнечі в онлайн-спілкуванні:

- *Освіта та підвищення рівня усвідомлення проблеми*

Необхідно приймати міри, спрямовані на інформування батьків учнів про явище кібермоббінгу і його наслідки, а також про допомогу в опрацюванні методів контролю за користуванням дитиною інтернетом і мобільним телефоном [9].

- *Законодавча сторона та відповідальність за її не виконання*

Для ефективної боротьби з кібермоббінгом і мовою ворожнечі необхідні чіткі законодавчі ініціативи. У багатьох країнах уже запроваджено закони, що передбачають покарання за інтернет-злочини, такі як образи, погрози та дискримінація. В Україні є відповідні положення в Кримінальному кодексі, які дозволяють притягнути до відповідальності за кіберзлочини, включаючи мову ворожнечі в онлайн-просторі.

- *Активне модерація та механізми блокування*

Платформи та соціальні мережі повинні активно протидіяти поширенню негативного контенту. Для цього вони можуть впроваджувати алгоритми для виявлення мови ворожнечі та інших образливих висловлювань; надавати користувачам можливість швидко повідомляти про порушення; встановлювати механізми блокування або обмеження доступу для порушників.

- *Користувачі*

Важливу роль у боротьбі з кібермоббінгом та мовою ворожнечі відіграють самі користувачі. Необхідно не бути байдужими до негативних явищ в інтернеті.

- *Психологічна підтримка*

Якщо ви стали жертвою кібермоббінгу чи мови ворожнечі, необхідно звернутися за допомогою.

Отже, цькування людей, незалежно від того, відбувається це онлайн чи офлайн, лише свідчить про те, що проблема криється в психологічному стані того, хто підтримує

таку поведінку. Правильне ставлення до себе, етичне відношення до інших та розуміння прав інших допоможуть подолати кібермоббінг і мову ворожнечі та зробити крок в майбутнє.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Матюшенко О., Марченко В. Мова ворожнечі як соціокультурний та лінгвістичний феномен, «Young Scientist». № 10 (98). 2021. ст. 343–348. [URL:https://molodyvchenyi.ua/index.php/journal/article/view/3213](https://molodyvchenyi.ua/index.php/journal/article/view/3213) (дата звернення: 08.04.2025).
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню): Закон України № 2657-VIII від 18.12.2018. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text> (дата звернення: 08.04.2025).
3. Гіденко Є.С. Кібербулінг: насильство в соціальній мережі. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2021. № 50. URL:<https://www.vestnikpravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc50/8.pdf>(дата звернення: 09.04.2025).
4. Navarro R. Cyberbullying Across the Globe: Gender, Family and Mental Health / Navarro R., Yubero S., Larrañaga E. Springer International Publishing Switzerland, 2015. 283 с. ISBN 978-3-319-25550-7.
5. Szpunar M.: Cyberbullying – nowe technologie jako narzędzia stosowania przemocy psychicznej. [y:] J. Mucha (під редакцію): Nie tylko Internet. Nowe media, przyroda i „technologie społeczne” a praktyki kulturowe, Zakład Wydawniczy Nomos, Kraków, 2010. С. 76–87.
6. Wojtasik Ł.: Cyberprzemoc – charakterystyka zjawiska. [y:] Ł. Wojtasik (під редакцію): Jak reagować na cyberprzemoc. Poradnik dla szkół, Fundacja Dzieci Niczyje, Warszawa, 2009. С. 6–10.
7. Божко Н.І. Кібер-мобінг серед дітей і підлітків. Попередження та протидія насильству у суспільстві (зарубіжний досвід). URL:<https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/163> (дата звернення: 09.04.2025).
8. Ghanea N. Intersectionality and the Spectrum of Racist Hate Speech: Proposals to the UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination. Human Rights Quarterly. 2013. Vol. 35. No 4. P. 935–954.
9. Gorenc N. Hate speech or free speech: an ethical dilemma? International Review of Sociology. 2022. DOI:[10.1080/03906701.2022.2133406](https://doi.org/10.1080/03906701.2022.2133406) (date of access: 08.04.2025).

УДК: 364.63-028.16:004.773.6

КУЗЬОМКО Т.Р., здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – **ОРДІНА Л.Л.**, канд. пед. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСАНКИ

У тезах висвітлено історію виникнення української писанки, проаналізовано етнокультурний підхід до особливостей та відмінностей декорації писанок у регіонах України, розглянуто символіку та кольорове оздоблення українських писанок.

Ключові слова: писанка, символ, орнамент, декоративно-ужиткове мистецтво.

Українська писанка є важливим символом весняної та великодньої традиції, що має велике значення у культурі та віруваннях українського народу. Вона є символом життя та надії, оберегом та захистом, віри та відродження. Це, ніби книга, яка уособлює Україну та її народ.

Писанка - це декороване великоднє яйце, розписане воском та барвниками, мініатюрний витвір декоративно-ужиткового мистецтва. Актуальною проблемою нашого дослідження виступає застосування етнокультурного підходу до вияву регіональних відмінностей української писанки. Тому, метою нашого дослідження є аналіз особливостей та відмінностей декорації писанок у регіонах України.

До науково-етнографічних досліджень, присвячених проблемі регіональних особливостей розпису українських писанок, як національному надбанню, слід відзначити праці М. Сумцова, В. Щербаківського, В. Манько, М. Іванишина, С. Волощенка, Р. Крамара, О. Опарія, Т. Коновал, О. Білоус, З. Сташук, О. Воропай, С. Килимник та ін.